

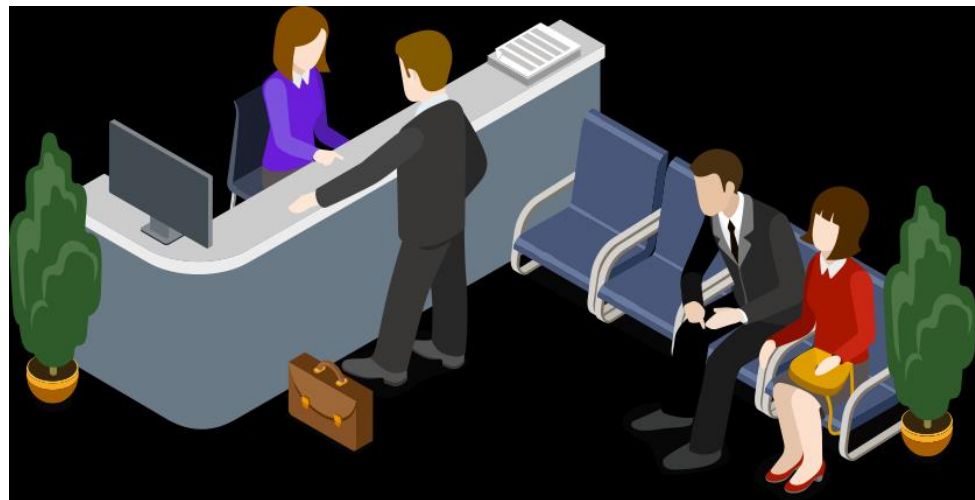
Система місцевого самоврядування в Україні, її елементна характеристика

Лекція 2

	7	14		28	
1	8	15	22	29	
2	9	16	23	30	
3	10	17	24		
4	11		25		
5	12	19	26		
6	13	20	27		

План

1. Поняття системи місцевого самоврядування, її особливості в Україні.
2. Територіальна громада — первинний суб'єкт місцевого самоврядування.
3. Органи та посадові особи місцевого самоврядування.
4. Форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування.



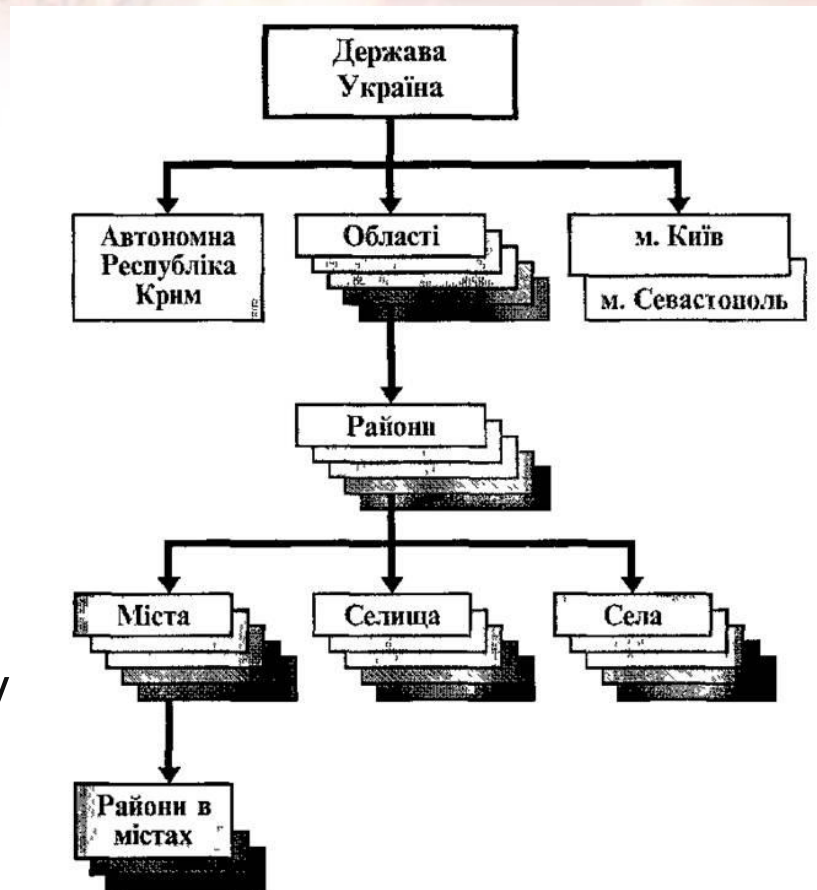
Законодавча база системи місцевого самоврядування в Україні

- Основний Закон та Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" визначають основні принципи побудови системи місцевого самоврядування та її складові елементи.
- Отже, **система місцевого самоврядування України** - це визначена Конституцією та законами України сукупність суб'єктів місцевого самоврядування, що, відповідно до Конституції та законів України, здійснюють основні функції місцевого самоврядування.



Система місцевого самоврядування в Україні включає:

- територіальну громаду:
- сільську, селищну, міську раду;
- сільського, селищного, міського голову;
- виконавчі органи сільської, селищної, міської ради;
- районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст;
- районні (в місті) ради, які створюються у містах із районним поділом за рішенням територіальної громади або міської ради;
- органи самоорганізації населення.



Структура місцевого самоврядування в Україні

Система місцевого самоврядування має свою внутрішню побудову - **структуру місцевого самоврядування**, яка є складною і різнорівневою за своїм характером.

Вона представлена сільськими, селищними, міськими, районними у містах (у разі їх створення), обласними та Київською і Севастопольською міськими радами та їх посадовими і службовими особами; сільськими, селищними, міськими головами; органами самоорганізації населення на місцях (будинкові, вуличні, квартальні та інші органи самоорганізації).



**Територіальна
грумада**

**Сільська,
селищна,
міська ради**

**Районні та
обласні
ради**

**Виконавчі органи
сільської, селищної,
міської рад**

**Органи
самоорганізації
населення**

Голова громади

Статут територіальної громади

- Суттєвою особливістю місцевого самоврядування є те, що в його системі не діє принцип поділу влади, властивий механізму держави. Натомість існує єдність представницьких і виконавчих органів місцевого самоврядування.
- Система місцевого самоврядування на рівні територіальних громад сіл, селищ, міст має функціонувати як так звана "працююча корпорація", яка самостійно приймає відповідні рішення і самостійно їх виконує.



- Свої особливості мають системи місцевого самоврядування у містах Києві та Севастополі.



Законом України "Про столицю України - місто-герой Київ", їх суть зводиться до того, що міська та районні ради мають формувати свої власні виконавчі органи "на базі відповідних державних адміністрацій, які паралельно виконують функції державної виконавчої влади" (п. 2 Прикінцевих положень Закону).



Що ж стосується системи місцевого самоврядування у Севастополі, то вона поки що не приведена у відповідність з чинною Конституцією України, оскільки спеціальний закон про статус цього міста поки що не прийнятий.

Система органів виконавчої влади



Функції місцевого самоврядування

- Функції місцевого самоврядування є багатоманітними і різняться за своїм призначенням і юридичними властивостями.
- У першу чергу, функції місцевого самоврядування поділяються за об'єктами - політичні, економічні, соціальні, культурні (духовні) та інші функції місцевого самоврядування.



Політичні функції місцевого самоврядування

- Пов'язані з реалізацією форм безпосередньої демократії на місцях відповідно до Конституції та законів України.
- Зокрема, політичні функції місцевого самоврядування передбачають: забезпечення проведення місцевих референдумів та реалізацію їх результатів; забезпечення проведення місцевих виборів та інших форм безпосередньої демократії на місцях; об'єднання в асоціації місцевого самоврядування тощо.



Економічні функції місцевого самоврядування

- Передбачають управління майном, що є у комунальній власності; утворення, реорганізацію та ліквідацію комунальних підприємств, організацій і установ, а також здійснення контролю за їх діяльністю; затвердження бюджетів відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контроль за їх виконанням; встановлення місцевих податків і зборів відповідно до закону; утворення позабюджетних цільових коштів; регулювання земельних відносин; вирішення питань про надання дозволу на спеціальне використання природних ресурсів та ін.



Соціальні функції місцевого самоврядування

- затвердження програм соціально-економічного розвитку відповідних областей і районів та контроль за їх виконанням;
- затвердження містобудівних програм;
- управління закладами охорони здоров'я;
- подання соціальної допомоги;
- здійснення контролю за забезпеченням соціального захисту працівників, зайнятих на роботах із шкідливими умовами праці та ін.



Культурні функції місцевого самоврядування

- затвердження програм культурного розвитку та контроль за їх виконанням;
- управління закладами освіти і культури;
- заснування місцевих ЗМІ;
- оголошення об'єктів, що мають історичну, культурну або наукову цінність пам'ятками історії або культури;
- вирішення питань про робочу мову ради відповідно до законодавства про мови;
- відродження осередків традиційної народної творчості та ін.



Основою місцевого самоврядування в Україні є територіальна громада – колектив жителів села, селища чи міста.

Стаття 140 Конституції України визначає, що місцеве самоврядування є правом територіальної громади!



Вона проголошується первинним, центральним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень.

Основні умови добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст

1) у складі об'єднаної територіальної громади не може існувати іншої територіальної громади, яка має свій представницький орган місцевого самоврядування;

2) територія об'єднаної територіальної громади має бути нерозривною, межі об'єднаної територіальної громади визначаються по зовнішніх межах юрисдикції рад територіальних громад, що об'єдналися;



Основні умови добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст

3) об'єднана територіальна громада має бути розташована в межах однієї області;

4) при прийнятті рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад беруться до уваги історичні, природні, етнічні, культурні та інші чинники, що впливають на соціально-економічний розвиток об'єднаної територіальної громади;

5) якість та доступність публічних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді, не можуть бути нижчими, ніж до об'єднання.



Один із найважливіших чинників під час формування спроможної територіальної громади — визначення потенційного адміністративного центру майбутньої об'єднаної територіальної громади.





В Запоріжжі в 2016 році було створено шість нових територіальних громад, що відповідають критеріям спроможності

Органи місцевого самоврядування

Органи місцевого самоврядування — це структурно-організовані колективи службовців або одного службовця, що наділяються владою у системі місцевого самоврядування для реалізації владних рішень. Це виборні й інші органи, наділені повноваженнями на вирішення питань місцевого значення і не входять до системи органів державної влади.



Рис. 12.3. Органи місцевого самоврядування

Питання на семінарське заняття:

- Знати зміст листа Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01.09.16 р. № 7/13-10903. Про об'єднання територіальних громад в Україні.

- Теоретичні питання:

- Сільські, селищні, міські ради
 - Районні, обласні ради
- повноваження, функції
як обираються, за що відповідають

- Творче завдання:

1. Як залучити громадськість до діяльності територіальної громади?
2. Джон Актон стверджував "кожна влада схильна до корупції та абсолютна влада – корумпована абсолютно". Як на вашу думку, чи треба організувати постійний контроль із боку громадськості за владою?